

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תמ"ש 46640-01-15 ק.ו.נ' ש.ו.

בפני כב' סגן הנשיא, השופט אסף זגורי

ק.ו. ע"י ב"כ עוה"ד מאירה אזרד	התובעת/האם
ש.ו. ע"י ב"כ עוה"ד שושנה אטד	הנתבע/האב

הילדים הקטינים:

נ.ו. (קטין) יליד

ג.ו. (קטינה) ילידת

חקיקה שאוזכרה:

[חוק-יסוד: השפיטה: סע' 20\(ב\)](#)

[כללי לשכת עורכי הדין \(אתיקה מקצועית\), תשמ"ו-1986: סע' 34](#)

מיני-רציו:

* תביעה למזונות שתי קטינות האחת בת 5 ו-4 ח' והשניה כבת 7. נפסק כי ההלכה שנקבעה בבע"מ 919/15 חלה בענייננו, הגם שניתנה לאחר שהוגשה התביעה, הגם שלא מדובר במשמורת משותפת וחרף העובדה שילדה אחת היא מתחת לגיל 6 ועל אף שאף אחת מב"כ הצדדים לא טענה לתחולתה של הלכה זו.

* משפחה – מזונות ילדים – בעקבות בעמ' 919/15

* משפחה – מזונות ילדים – חובת ההורים בתשלומם

מהו סכום המזונות שיש לפסוק עבור 2 קטינים בגדרה של תביעה שהוגשה לפני פסק הדין שניתן על ידי ביהמ"ש העליון בבע"מ 919/15, כאשר הצדדים יהודים, קטינה אחת מתחת לגיל 6 (5 ו-4 ח') ואחת מעל גיל 6, לא מדובר במשמורת משותפת ואף אחת מבאות כוח הצדדים לא טוענת לתחולת ההלכה?

ביהמ"ש לענייני משפחה פסק:

ההלכה שנקבעה בבע"מ 919/15 חלה בענייננו, הגם שניתנה לאחר שהוגשה התביעה, הגם שלא מדובר במשמורת משותפת וחרף העובדה שילדה אחת היא מתחת לגיל 6 שנים ואף אחת מב"כ הצדדים לא טענה לתחולתה.

ביהמ"ש מבהיר כי אין בעובדה שמי מהצדדים או שניהם שוגה לא מיישם או מתעלם מההלכה פסוקה (חדשה) כדי להביא לכך שביהמ"ש יתעלם ממנה. ביהמ"ש מחוייב לתקדים מחייב שנקבע על ידי

ביהמ"ש העליון מכוח הוראות סעיף 20(ב) לחוק יסוד : השפיטה. ועל כן, אין הוא בר חורין להתעלם מקיומה של ההלכה החדשה שניתנה בבע"מ 919/15 גם אם הצדדים או באי כוחם לא טוענים לתחולתה.

לעמדת ביהמ"ש, בע"מ 919/15 משנה סדרי עולם בדיני מזונות בין יהודים. שוב אין מדובר על חבות מוחלטת של האב בצרכים הכרחיים של הילדים עד גיל 15 שנים ורק אז חבות שוויונית בין הצדדים מדין צדקה. שוב אין הבחנה בין מעגלי צרכים (מעגל צרכים הכרחיים שבהם חב האב לבדו ומעגל צרכים מדין צדקה שבהם חבים הצדדים לפי יחס הכנסות פנויות). אלא שבצד "השורה התחתונה" של פסק הדין, החידוש המבורך בדמות השוואת החובה העקרונית של שני ההורים (היהודים) לשאת במזונות ילדיהם מעל גיל 6, בע"מ 919/15 גם נשא בצדו לא מעט סימני שאלה ואף מבוכה באשר לדרכי יישומו הלכה למעשה. האם הוא חל למפרע גם על פסקי דין והסכמים שנכרתו קודם פסק הדין? כיצד מיישמים את פסק הדין כאשר לא מדובר במשמורת משותפת? מהי "משמורת משותפת" לצרכי פסק הדין (האם 50/50 בחלוקת זמני שהות או גם 30/70 או 60/40?). האם יש להשוות הכנסות ברוטו או נטו או שמה הכנסות פנויות של שני ההורים? כיצד מיישמים את פסק הדין במקרים של אוכלוסיות מצוקה עם השתכרויות נמוכות במיוחד מבלי לפגוע בטובת הילדים ובצרכיהם? כיצד קובעים מיהו "הורה מרכז"? האם ההלכה מחייבת גם את בתי הדין הרבניים? ועוד שאלות לא מעטות. עם זאת תוך זמן לא ממושך יחסית החלו להתבהר סימני השאלה ולהתחלף בסימני קריאה באמצעות פסיקות של הערכאות הדיוניות ופסיקות בתי המשפט המחוזיים, תוך שנקבע בהם, בין היתר, כי ההלכה התקדימית שנקבעה בו חלה גם במקרה בו המשמורת אינה משותפת וגם במקרים שבהם ההתדיינות החלה קודם ניתן פסק הדין בבע"מ 919/15.

על כן המהלך השיפוטי שעל ביהמ"ש לנקוט בו בפסיקת מזונות בעקבות בע"מ 919/15 יהיה כדלהלן: א. הערכת וקביעת צרכי הילדים לפי רמת החיים שהורגלו הילדים ערב הפירוד (צרכים תלויי שהות ובכללם מדור והחזקתו, צרכים שאינם תלויי שהות וצרכים חריגים); ב. היכולות הכלכליות של הצדדים (לא רק הכנסותיהם הפנויות של ההורים אלא קביעת יכולת כלכלית מכל המקורות העומדים לרשות ההורים לרבות שכר עבודה); ג. קביעת יחסיות ביכולת הכלכלית של ההורים זה מול זה; ד. חלוקת משמורת בפועל (שקלול הוצאות תלויות שהות ביחס היכולת הכלכלית של שני ההורים וקביעת גובה החיוב בהתאם).

ביישום לענייננו: אומדן צרכי הילדים: סה"כ צרכי הילדים הועמדו על סך 5,920 ₪ בחודש (הוצאות תלויי שהות ומדור 5,150 ₪ ועוד 770 ₪ בגין חינוך, חוגים ובריאות (הוצאות לא תלויות שהות, לא כולל קייטנות)); יכולות כלכליות של הצדדים: הכנסת האם: שכר כ-7,500 ₪ בחודש בממוצע. הכנסה פנויה – 4,200 ₪ בחודש. הכנסת האב: שכר כ-12,000 ₪ בחודש בממוצע. הכנסה פנויה – 10,700 ₪ לחודש; יחס ההכנסות הפנויות בין הצדדים הינו 72% (בעיגול) – האב. 28% (בעיגול) – האם; התחשבות בהסדרי שהות ובצרכים שמספק האב בזמני שהות עם הילדים: הילדים שוהים עם האב לכל היותר 10% מהזמן ועם האם לכל הפחות 90% מהזמן; כפועל יוצא, צרכי הילדים בהתאם להסדרי השהייה מחולקים כדלהלן: בשהייתם אצל האב: $90\% * 5,920 = 5,328$ ₪; בשהייתם אצל האב: $10\% * 5,920 = 592$ ₪; קביעת החיוב במזונות לפי הוצאות הצרכים שנקבעו ויחס ההכנסות הפנויות: האב - $5,920$ ₪ * $72\% = 4,262$ ₪ האם - $5,920$ ₪ * $28\% = 1,657$ ₪.

בהתאם לאמור על האב לשלם לאם מזונות בסך 3670 ₪ לחודש וזאת כפי חלקו בהתאם ליחס ההכנסות בקיזוז ההוצאות ביחס להסדרי השהות ($4,262$ ₪ - 592 ₪ = $3,670$ ₪).

אמנם, כל האמור לעיל נכון ויפה מרגע שהקטינה ג. תגיע לגיל 6 שנים בעוד כ-8 חודשים. ברם לעמדת ביהמ"ש כל ניסיון לעשות אבחנה בין צרכי הילדים היום לבין צרכי הילדים בגיל 6 יהיה מלאכותי לחלוטין, מוקשה ומעושה. זאת ועוד, הדבר יצריך את ביהמ"ש לחשב מחדש את הצרכים ההכרחיים של הקטינה ג. ואת הצרכים מדין צדקה, להשית על האב חיוב בגין הצרכים ההכרחיים ועל שני ההורים

צרכים מדין צדקה (הכל כאשר ב"כ הצדדים לא הניחו פירוט מתאים של חלוקת צרכים כאמור בפני ביהמ"ש לרבות הבחנה בין צרכים הכרחיים לבין מדין צדקה). הדבר מיותר ומצריך עיסוק שיפוטי ובזבוז זמן שיפוטי מיותר ולא משנה את התוצאה באופן משמעותי. לעמדת ביהמ"ש אלו סוג של נסיבות שבהם יש להותיר העניין לשיקול דעת ביהמ"ש, "לפי נסיבות העניין" כדברי ביהמ"ש העליון בבע"מ 919/15. לפיכך נפסק כי הנתבע ישלם בגין מזונות ילדיו הקטינים סך של 3,670 ₪ בחודש.

על החיובים האמורים יש להוסיף השתתפות בהוצאות חינוך ובריאות חריגות ושוטפות לפי יחס ההכנסות שנקבע לעיל בין ההורים (ללא התחשבות בשהות שכן אין מדובר בצרכים תלויי שהות).

ממועד סיום לימודיהם התיכוניים של הקטינים ו/או הגיע מי מהם לגיל 18 שנים (לפי המאוחר מבין השניים), ועד לסיום שירותם הצבאי הסדיר בחובה, ישלם האב לידי האם, תשלום מזונות חודשי בגין הילד, בשיעור של שליש מדמי המזונות האמורים לעיל (בתוספת הפרשי הצמדה למדד הבסיס). לצורך חישוב החיוב בסעיף זה סכום המזונות יחולק לשני הילדים בחלקים שווים.

פסק דין

השאלה:

מהו סכום המזונות שיש לפסוק עבור 2 קטינות בגדרה של תביעה שהוגשה לפני פסק הדין שניתן על ידי בית המשפט העליון בבע"מ 919/15, [פורסם בנבו] כאשר הצדדים יהודים, קטינה אחת מתחת לגיל 6 ואחת מעל גיל 6, לא מדובר במשמורת משותפת ואף אחת מבאות כוח הצדדים לא טוענת לתחולת ההלכה?

א. הרקע הרלבנטי:

1. התובעת והנתבע יהודים שנישאו זו לזה ביום 20/8/2009 ונולדו להם 2 ילדים שפרטיהם בכותרת.

2. לאחר הנישואין התגוררו הצדדים בדירה שנרשמה על שם הנתבע בע' (להלן: "האב") ובמהלך חודש ספטמבר 2014 נפרדו דרכיהם בשל סכסוך ומשבר חמור ביחסים שהגיעו לנקודת "האל-חזור". האם נותרה בשעתו להתגורר עם הקטינים בדירת הצדדים בעוד האב עבר להתגורר בבית הוריו בע'.

3. האב ניהל עסק ל*** ונקלע לקשיים כספיים וחובות רבים כלפי צד ג' ולפיכך פנה להליך של פשיטת רגל בבית המשפט המחוזי בנצרת. בסופו של יום, נאלץ להעביר את העסק לידי אחותו ששילמה בהסדר חובות כספים שונים לספקים ונושים. זאת ועוד, האב נאלץ למכור את דירתו באותם הליכים כאשר התמורה לאחר סילוק הלואות המשכנתא אף היא הופנתה לכיסוי החובות.

4. הנתבעת (להלן: "האם") שהסכימה לפינוי מהדירה ומכירתה החליפה ייצוג ועתרה מאוחר יותר לעיכוב ההליכים ולסעדים הצהרתיים ביחס לדירה אך עתירתה זו נדחתה הן בבית

משפט מחוזי והן בבית משפט זה ונותרו סעדים שעתרה להם בהליך הרכושי בעניין שווי העסק, שכן לשיטתה, מדובר היה "בעסקה סיבובית" בין האב לבין אחותו בגדרה הוא לכאורה "יוצא מניהול העסק" אך פועל מאחורי הקלעים ואף מקבל תקבולים שונים. עם זאת בשל היעדר יכולת כלכלית לממן שכר טרחתו של מומחה בתחום ראיית החשבון שיוכל לסייע לה להוכיח טענותיה, נמחקה בסופו של יום התביעה הרכושית.

5. מלכתחילה, לא היה ספק וחולק, כי משמורתם הפיזית של הילדים תישאר בידי האם. האחרונה היא ההורה הדומיננטי בטיפול בילדים והיא הסתייעה רבות באמה לשם כך. נעשו נסיונות שונים להרחיב זמני שהות בין הילדים לבין אביהם כך שיכללו הסדרי לינה לרבות באמצע השבוע, אך אלה לא עלו יפה בשעה שהאב לא הפגין רצינות מספקת להתארגן בהתאם ולאפשר ההרחבה והעיבוי של הקשר.

6. בעקבות מכירת דירת הנתבע והעובדה שהתובעת עברה לגור בדירה שכורה ומטעמים אישיים נוספים, ביקשה התובעת להעתיק מקום מגוריה עם הילדים לעיר ... וזאת לפני חודשים מספר. התקיים בירור של הבקשה במסגרת התביעה למשמורת ולאחר הזמנת תסקיר סעד של העו"ס לסדרי דין וכאשר התרשם בית המשפט כי אין ביכולת או נכונות האב להלין הילדים באמצע השבוע או לשמש הורה משמורן ומטעמים נוספים ניתן פסק דין ביום 14/5/2017 הקובע את משמורת הילדים דרך קבע אצל האם, עם הסדרי שהות בסופ"ש ובאמצע השבוע והמתיר את העתקת מקום מגוריהם ל.... כך היו דבריי באותו פסק דין :

".....עיון בחומר שבפני בית משפט והיכרותו של בית המשפט עם הסכסוך ההורי, בהתדיינות שמתנהלת בפניו מזה כשנתיים בקירוב, מלמדת באופן ברור וחד משמעי, כי התובעת היא זו שצריכה להיות ההורה המשמורן ביחס לילדים, היא מטפלת טוב בילדים, מספקת את כל צרכיהם בין בעצמה ובין באמצעות סיוע של אמה, מאפשרת את הסדרי שהות של הילדים עם אביהם, ולא מחבלת בקשר ההורי. בנוסף, היא יודעת להיתרם ולהיתמך בקשר טיפולי וכעת היא נמצאת בשלב שבו היא מבקשת לבנות את חייה מחדש, לאחר משבר הגירושין והפרידה הקשה שהיה בין הצדדים.... מנגד, אין חולק כי הנתבע הוא אב מיטיב לילדים ויש לו קשר טוב איתם. בנוסף הוא מקיים את הסדרי שהייה בעקביות וביציבות ונראה כי הילדים נהנים בחברתו טוב להם עמו. אך יחד עם זאת, האב לא הצליח להוכיח כי הוא מסוגל או רוצה באמת להיות באמת הורה משמורן של הילדים. במשך שנתיים וחצי הוא לא שכר דירה המתאימה להלנת הילדים. במשך שנתיים וחצי לא מתקיימים הסדרי לינה באמצע השבוע. היה צורך בדרך שהאם תפעל להעתיק מקום מגוריה כדי שהאב יאבק על משמורת הילדים, אך גם כאשר ביקש להיאבק כאמור, המאבק היה מן השפה אל החוץ ללא שהוא עושה פעולות וצעדים המלמדים על כך כי הוא אכן רוצה ומסוגל למשמורת באמת. כאמור האב לא שכר דירה שמתאימה להלנת הילדים עד כה, לא צייד אותה ברהוט מתאים עבורם, לא הגיע לפגישות עם העו"ס על מנת

להציע או לשטוח תוכנית הורית חליפית מזו של האם, ו/או למסור את עמדתו והתנהלותו מלמדת על כך שבנסיבות שנוצרו אין חלופה ראויה של ממש, זולת משמורת הילדים אצל האם.

אין ספק שמבחינת קשר של הילדים עם האב, הפיתרון הטוב ביותר הינו הפיתרון הנוכחי שבו שני ההורים גרים בע' ומתאפשר קשר של האב עם הילדים פעמיים בשבוע וכן בסופי שבוע וחגים, וכך גם שם הילדים עם משפחתו המורחבת. עם זאת, אין זה שיקול יחידי או בלעדי ולא ניתן להתעלם ממצבה ורצונותיה של האם, אשר נכון להיום נדרשת לנסיעות על בסיס יומיומי מע' ל... תוך פגיעה בקשר שלה עם ילדיה בשל העיכוב בהתרת המעבר. אין ספק לבית המשפט, כי מהעבר השני יש להתחשב בזכותה של האם לעבור את השינוי שהיא מבקשת לעשות בחייה, שינוי שנובע לפי התרשמות העו"ס מצורך רגשי עמוק לאחר משבר הזוגיות הקשה שהיה לה ולאחר שמצאה מקום עבודה עדיף על מקום עבודה שהיה לה בע'. לתובעת יש את הכוחות לגדל את הילדים יחד עם אמה, והיא עושה כן בהצלחה. היא עשתה כן בהצלחה בע', היא תעשה כן בהצלחה גם במרכז הארץ. נכון הוא שהפיתוח העצמי של התובעת ברמה התעסוקתית האישית והמשפחתית בא על חשבון הילדים, שבפועל הם יפגשו הרבה פחות באביהם. עם זאת, ובהעדר חלופה ראויה כלשהי מצד האב, וכאשר הוא בעצמו הסכים למעבר, יש לאפשר אותו תוך שעל הצדדים לעשות הכל כדי למזער את הנזקים שיכולים להיגרם לילדים כתוצאה ממנו."

7. האם אכן העתיקה מגוריה ל..., שכרה דירה בה היא גרה עם הילדים ויחד עם אמה המסייעת לה בטיפול בהם והאב נותר לגור בע'. הסדרי שהות מתקיימים בפועל אחת לשבועיים למשך סופ"ש וכן באמצע השבוע עת האב נוהג לסירוגין להגיע (לא בקביעות) למרכז הארץ ולשהות עם הילדים.
8. בטרם העתקת מקום המגורים ובמשך תקופה ארוכה של שנתיים, החיוב במזונות זמניים עמד על סך 3,200 ₪ בחודש בתוספת מחצית הוצאות חינוך שוטפות וחריגות (לרבות מעון) והצדדים "חיו היטב" עם החלטה זו במובן זה שהאם הצליחה לספק צרכי הילדים במלואם והאב הצליח לעמוד בנטל הכספי האמור (ראה החלטות מיום 30/3/15, 11/11/15).
9. המעבר למרכז הארץ סייע לאם להגדיל הכנסותיה מצד אחד אך גם ייקר את עלויות המחיה של הילדים ושלה.
10. הצדדים חלוקים באשר לסכומי המזונות שעל האב לחוב בהם במצב דברים זה ועל כן התקיימה ישיבת הוכחות, נשמעו סיכומי הצדדים וכעת הגיעה שעת ההכרעה.

ב. טענות ועתירות האם :

11. האם טוענת כי הילדים סמוכים על שולחנה, כל צרכיהם מסופקים על ידה בלעדית וכי אין בהסדרי השהות כדי להפחית מצרכים אלה, מה גם שאלה אינם מקויימים תדיר וסדיר (סעיף 25 לסיכומיה). לדבריה המעבר לדירה ב... בשכר דירה של 4,400 ₪ בחודש לעומת שכר דירה בע' בסך כ-2,200 עד 2,400 ₪ בחודש מהווה שינוי וייקור משמעותי של רכיב המדור ומלמד עד כמה נכון להגדיל החיוב במזונות. לדבריה הוצאות החזקת הבית והמדור מגיעים כדי 6,800 ₪ בחודש (שכר דירה 4,400, מים וארנונה 500, חשמל 600, גז 100, כבלים – 500, חומרי ניקוי וכביסה 200) וכי חלקו של האב הינו 1,760 ₪ בעלויות המדור והחזקתו (סעיף 38, 51 לתצהירה).

12. האם טוענת לעלות של נסיעות הנובעת מהצורך להסיע הילדים למפגשים עם האב אחת לשבועיים בצפון הארץ וכן הסעות ברחבי גוש דן (חוגים, מפגשים חברתיים, בילויים וכיו"ב). עלות הנסיעות הוערכה על ידה בסך 200 ₪ לכל ילד בסעיף 53 לתצהיר עדות ראשית.

13. בעניין השתכרותה שלה טענה, כי היא משתכרת כשכירה בקליניקה ל... סך של 6,000 ₪ וכן מקבלת קצבת ילדים (סעיף 48 לתצהיר עדות ראשית).

14. כן טוענת האם, כי חלה עליה בהשתכרות האב וכי הוא משתכר כ-9,500 ₪ בחודש נטו ומחזיק ברכב צמוד מקום עבודתו ועל כן בהחלט יכול לעמוד בנטל מוגבר של תשלום המזונות וכך הוא חייב לעשות מכוח הדין האישי החל עליו בהיותו יהודי (סעיפים 19-20 לסיכומיה).

15. בסיכומו של דבר עתרה לחייב הנתבע בתשלום מזונות קבועים ומדור בסך של 4,500 ₪ בחודש לא כולל הוצאות חריגות ושוטפות בתחום החינוך והבריאות (סעיפים 42, 54 לתצהירה סעיף 34 לסיכומיה).

ג. טענות ועתירות האב :

16. האב קובל על הניסיון להגדיל החיוב במזונות הילדים בשל המעבר למרכז הארץ. הוא טוען כי האם עצמה הודיעה לפני המעבר כי הדבר נדרש לשם הגדלת הכנסותיה הואיל ומצאה עבודה מכניסה במרכז הארץ וכעת היא מבקשת לגלגל לפתחו ייקור הוצאות המחיה ללא התחשבות בגידול בשכרה (סעיף 3 לתצהירו). הוא אף טוען, כי טרם המעבר התריע מפני הגדלת הוצאות הילדים ומזונות שלא יוכל לעמוד בהם (שם סעיף 4 וסעיף 41 לתגובתו לבקשת העתקת מקום המגורים בתיק המשמורת).

17. האב טוען, כי הוא משתכר 8,000 ₪ בחודש מעבודתו כנציג חברת נדל"ן וכי קיבל רכב מעבודתו אך כל עלויות ההחזקה חלות עליו בגין הנסיעות הפרטיות לרבות ביקורי ילדיו במרכז הארץ.
18. האב מוסיף, כי הוא משלם דמי שכירות 2100 ₪ בחודש, חשמל 500 ₪ בחודש, ארנונה 150 ₪ בחודש, מים 60 ₪ בחודש, ועד בית 200 ₪ בחודש, תקשורת 350 ₪ בחודש, סלולרי – 50 ₪ בחודש, דלק 1400 ₪ בחודש, כלכלה 3000 ₪ בחודש, ביטוח רפואי 120 ₪ בחודש, בילוי עם הילדים בהסדרי שהות 900 ₪ בחודש ומשלם החזר הלוואה בסך 980 ₪ בחודש.
19. האב הכחיש מכל וכל, כי יש לו כל הכנסה נוספת זולת הכנסות ממקום עבודתו בו הוא שכיר (סעיף 24 לתצהיר עדותו הראשית). לדבריו, הוא מתנהל במזומן באמצעות משיכות מבנקט והכנסותיו אינן מכסות הוצאותיו, כך שהוא נדרש ליטול הלוואות מבני משפחה וחברים מדי חודש (סעיף 25 לתצהירו).
20. האב טוען, כי האם אינה מספרת מלוא העובדות והאמת על השתכרותה ועבודתה. לדבריו, היא עובדת באופן פרטי גם בביתה ללא דיווח לרשויות המס וכן נהנית מתשרים במקום עבודתה כך ששכרה גבוה הרבה יותר.
21. האב מכחיש חלק מעלויות החזקת מדור (סלולר וכבלים למשל) וטען להוצאות מופחתות במאות שקלים בחודש (סעיף 28 לתצהירו).
22. במסגרת ישיבת ההוכחות שנערכה ביקשה באת כוחו של האב לחייבו במזונות ילדים בסך 3500 ₪ לכל היותר כולל השתתפות במדור ובתוספת מחציות הוצאות חינוך ובריאות כנהוג (עמ' 31 שורה 23 לפרוטוקול).

ד. דיון נורמטיבי:

23. למרבה הצער, אף אחת מבאות כוח הצדדים (הגם ששתיהן מתמחות בענייני משפחה) לא טרחה להתייחס (ולו ברמז) לתחולת ההלכה שנקבעה ב**בע"מ 919/15 פלוני נ' פלונית** [פורסם בנבו] מיום 19/7/17 (להלן "**בע"מ 919/15**") וסיכומי הצדדים וטענותיהם התייחסו לפרשנות הדין האישי **קודם** אותה הלכה. כפי שניווכח, יישום ההלכה על ענייננו יראה, כי לא היה כל מקום לקיים ישיבת ההוכחות ולהתעקש (מצד האם) על פסיקת הסכומים האמורים בתצהירה ובסיכומיה וכי נכון היה להגיע להבנות על בסיס הצעות מספר של בית המשפט שהובאו בפני הצדדים במהלך ההתדיינות ויכולות היו לחסוך בזבז זמן שיפוטי יקר.
24. בטרם החלת ההלכה על ענייננו אסביר מדוע היא חלה, הגם שניתנה לאחר שהוגשה התביעה שבפניי, הגם שלא מדובר במקרה שבפניי על משמורת משותפת וחרף העובדה שילדה אחת היא מתחת לגיל 6 שנים ואף אחת מב"כ הצדדים לא טענה לתחולתה.

25. ראשית, יש להתייחס לשגיאת ב"כ הצדדים בפרשנות הדין עת התייחסו לו כפי שהיה ערב [בע"מ 919/15](#). התייחסות ופרשנות זו של הדין אינה רלבנטית או נכונה עוד; בית המשפט מחויב לעשות משפט צדק ודין אמת עם הצדדים. משכך, אין בעובדה שמי מהצדדים או שניהם שוגה לא מיישם או מתעלם מההלכה פסוקה (חדשה) כדי להביא לכך שבית המשפט יתעלם ממנה. בית המשפט מחויב לתקדים מחייב שנקבע על ידי בית המשפט העליון מכוח הוראות [סעיף 20\(ב\)](#) לחוק יסוד: השפיטה (ס"ח תשמ"ד 1110) ועל כן, אין הוא בר חורין להתעלם מקיומה של ההלכה החדשה שניתנה ב**בע"מ 919/15** גם אם הצדדים או באי כוחם לא טוענים לתחולתה. כלל [34](#) לכללי האתיקה של לשכת עורכי הדין קובע את החובה לא להטעות את בית המשפט (לא הטעיה עובדתית וגם לא משפטית). רוצה לומר, כי קיימת חובה אתית על עורכי הדין להביא בפני בית המשפט את האסמכתאות הרלבנטיות הנכונות והמחייבות ואשר עומדות בתוקף (ראה דר' לימור זר [גוטמן "חובת עורך הדין לא](#) להטעות את בית המשפט" **עיוני משפט** כד(2) (תשס"א) 413, בעמ' 432. כל ההלכות הנזכרות בסיכומי התובעת לעניין החבות המוחלטת החלה על האב ביחס למזונות מעל גיל 6 אין נכונות עוד. היה ראוי לכל הפחות לסייג או לציין את [בע"מ 919/15](#) ולטעון מדוע אינו חל ככל שסבורה התובעת או ב"כ שאינו חל.

26. [בע"מ 919/15](#) הוא דוגמא ניצחת נוספת לאופן שבו בית המשפט מגשר בין חברה לבין מציאות, בין חוק לבין צרכים חברתיים משתנים וערכים אוניברסליים כגון שוויון. שנים על גבי שנים ניתנים בבתי המשפט לענייני משפחה אינספור פסקי דין והחלטות המנסים למצוא כל דרך יצירתית וחוקית לפרש את הדין האישי (העברי) המפלה אבות לרעה בדיני מזונות (ראו למשל פסק דיני [בתמ"ש \(נצ'\) 35921-05-13 ש.ל.ג., מ.ג.](#) (ניתן ביום 1/2/15 ופורסם במאגרים [פורסם בנבו])) ולא אחת דרכן של הערכאות הדיוניות נבלמה במעלה הערעור, עוד בבתי המשפט המחוזיים ולכל היותר **"בחנין חיפה"** (ההלכה הידועה מכוחה נהוג שלא להתערב בגלגול שלישי במסגרת הליכי ערעור – [ר"ע 103/82 חניון חיפה נ' מצת אור הדר חיפה, פ"ד לו\(3\) 123 \(1982\)](#))).

27. לטעמי, [בע"מ 919/15](#) משנה סדרי עולם בדיני מזונות בין יהודים. שוב אין מדובר על חבות מוחלטת של האב בצרכים הכרחיים של הילדים עד גיל 15 שנים ורק אז חבות שוויונית בין הצדדים מדין צדקה. שוב אין הבחנה בין מעגלי צרכים (מעגל צרכים הכרחיים שבהם חב האב לבדו ומעגל צרכים מדין צדקה שבהם חבים הצדדים לפי יחס הכנסות פנויות). אלא שבצד "השורה התחתונה" של פסק הדין, החידוש המבורך בדמות השוואת החובה העקרונית של שני ההורים (היהודים) לשאת במזונות ילדיהם מעל גיל 6, [בע"מ 919/15](#) גם נשא בצדו לא מעט סימני שאלה ואף מבוכה באשר לדרכי יישומו הלכה למעשה. האם הוא חל למפרע גם על פסקי דין והסכמים שנכרתו קודם פסק הדין? כיצד מיישמים את פסק הדין כאשר לא מדובר במשמורת משותפת? מהי "משמורת משותפת" לצרכי פסק הדין (האם 50/50 בחלוקת זמני שהות או גם 30/70 או 60/40?). האם יש להשוות הכנסות ברוטו או נטו או שמא הכנסות פנויות של שני ההורים? כיצד מיישמים את פסק הדין במקרים של אוכלוסיות מצוקה עם השתכרויות נמוכות במיוחד מבלי לפגוע בטובת הילדים ובצרכיהם? כיצד קובעים מיהו "הורה מרכז"? האם ההלכה מחייבת גם את בתי הדין הרבניים? ועוד

שאלות לא מעטות (ראה למשל ימי עיון במרכז רקמן ובלשכת עורכי הדין ב... והדעות השונות שהובאו שם). עם זאת תוך זמן לא ממושך יחסית החלו להתבהר סימני השאלה ולהתחלף בסימני קריאה באמצעות פסיקות של הערכאות הדיוניות ופסיקות בתי המשפט המחוזיים.

28. על כן המהלך השיפוטי שעל בית המשפט לנקוט בו בפסיקת מזונות בעקבות [בע"מ 919/15](#) יהיה כדלהלן (ראה דברי כב' השופט שאול שוחט [בעמ"ש \(ת"א\) 14612-10-16 פ.ב. נ' א.ב.](#) מיום 20/12/17 פורסם במאגרים [פורסם בנבו]):

א. הערכת וקביעת צרכי הילדים לפי רמת החיים שהורגלו הילדים ערב הפירוד (צרכים תלויי שהות ובכללם מדור והחזקתו, צרכים שאינם תלויי שהות וצרכים חריגים).

ב. היכולות הכלכליות של הצדדים (לא רק הכנסותיהם הפנויות של ההורים אלא קביעת יכולת כלכלית מכל המקורות העומדים לרשות ההורים לרבות שכר עבודה).

ג. קביעת יחסיות ביכולת הכלכלית של ההורים זה מול זה.

ד. חלוקת משמורת בפועל (שקלול הוצאות תלויות שהות ביחס היכולת הכלכלית של שני ההורים וקביעת גובה החיוב בהתאם).

29. חשוב לומר, כי מספר פסקי דין של ערכאות דיוניות ניתנו מאז [בע"מ 919/15](#) ומכולם עולה, כי ההלכה התקדימית שנקבעה בו חלה גם במקרה בו המשמורת אינה משותפת וגם במקרים שבהם ההתדיינות החלה קודם ניתן פסק הדין [בע"מ 919/15](#) (ראו למשל: תלה"מ (ראשל"צ) [17237-01-17 ו.ג. נ' ש.ג.](#) [פורסם בנבו] ניתן ביום 17/10/17 על ידי כב' השופטת מירה רום פלאי; תלה"מ (ת"א) [53712-11-16 פלונית נ' פלוני](#) [פורסם בנבו] 23/10/17 על ידי כב' השופט ארז שני; תלה"מ (ראשל"צ) [7531-05-17 פלונית נ' פלוני](#) [פורסם בנבו] 14/11/17, על ידי כב' השופטת נחשון פישר).

30. אך לאחרונה, ביום 20/12/17 ניתן פסק דין נוסף, הפעם של בית המשפט המחוזי ב..., המפרש ומבהיר את תחולתה (לרבות תחולה למפרע) של הלכת [בע"מ 919/15](#) על תיקים שהיו תלויים ועומדים קודם פסק הדין וראוי להביא ממנו מספר מובאות המדברות בעד עצמן ומבהירות דרך הפעולה בה יש לנהוג גם במקרה שלפניי:

"עם מתן פסק הדין [בע"מ 919/15 פלוני נ' פלונית](#) [פורסם בנבו]

19/7/17 נפל דבר בישראל: "בגילאי 6-15 חבים שני ההורים באופן שווה במזונות ילדיהם מדין צדקה, תוך שהחלוקה ביניהם תיקבע על פי יכולותיהם הכלכליות היחסיות מכל המקורות העומדים לרשותם, לרבות שכר עבודה, בנתון לחלוקת המשמורת הפיזית ובשים לב לכלל נסיבות המקרה". קביעה זו שהתקבלה פה אחד "כאמור בחוות דעתו של השופט ע. פוגלמן" שינתה מהיסוד את ההלכה אשר עמדה, עד לנתינתה, בכל הנוגע לפסיקת מזונות ילדים, שעל קביעת מזונותיהם חולש הדין

האישי העברי, בגילאים שבין 6 שנים ל-15 שנים. בפראפראזה לדברי בית המשפט העליון [ברע"א 8925/04 סולל בונה בניין ותשתיות בע"מ נ' עיזבון המנוח אחמד אלחמיד ז"ל](#) [פורסם בנבו] 27.2.06 (כב' הש' מרים נאור) ניתן לומר שראוי להחיל את הילכת [בע"מ 919/15](#) רטרואקטיבית על תיקים תלויים ועומדים בערכאות השיפוט. הילכת [בע"מ 919/15](#) לא באה לעולם בחטף והיא ריחפה על פני הליכים משפטיים זמן רב לפני שניתנה. צדדים ביקשו לטעון כי יש לפרש את תקנת תש"ד ברוח הפרשנות שניתנה לה בבע"מ הנ"ל ועתרו לחלוקה שוויונית יותר של נטל החיוב במזונות, תוך התחשבות ביחס ההכנסות וחלוקת זמני השהות, ולא רק במשמורת משותפת. תקים רבים בערכאות שונות, המתניו לסיום ההתדיינות בהילכת [בע"מ 919/15](#), ואין זה ראוי שרק הצדדים לפסק דין זה יהיו היחידים הזוכים משינוי ההלכה...."

ובהמשך:

"7. אף אני סבור, כי בבסיס פסק דינו של בית המשפט העליון – שינוי הדין הנהוג לגבי פרשנות תקנת תש"ד שהייתה ועודנה המקור הנורמטיבי בדין האישי העברי לחיוב ילדים בגילאי 6-15. לטעמי לא מדובר באימוץ פרשנות חלופית לתקנה זו רק בנסיבות בהן מדובר במזונות ילדים, בגילאים הנ"ל, הנמצאים במשמורת משותפת עם חלוקה שווה של זמני השהות. התקנה אינה עושה אבחנה תלוית משמורת וגם הפרשנות החלופית לה שאומצה בפסק הדין, לאחר שנסקרו כל השיקולים התומכים בפרשנות זו, לא סויגה בחוות דעתו של השופט פוגלמן רק לקטיגוריה הספציפית המכוונת למקרים נושא הערעורים שעמדו לפניו בהם מדובר היה במשמורת משותפת והורים בעל יכולת כלכלית שווה... משחוות דעתו של השופט פוגלמן אומצה על ידי חברי ההרכב "בשורה התחתונה" ממש, לפני חתימות השופטים הנכבדים, זו המסקנה ואין בלתה ". (סעיף 7 לפסק דינו של כב' השופט שאול שוחט)

ה. **דיון פרטני ויישום:**

31. **אמזן צרכי הילדים:**

31.1. **אמזן המדור והחזקתו:** חוזה השכירות שצורף לתצהיר האם מלמד, כי גובה שכר הדירה הינו 4,400 ₪ בחודש. כן צורפו המחאות המלמדות על כך, כי מדובר בסכום שמשולם בפועל על ידי האם למשכיר הדירה. הוצאות החזקת הדירה מתקבלות בחלקן לפי הקבלות ולפי העדות של התובעת. עלות חשמל בסך 500 ₪ בחודש בממוצע, גז 100 ₪ בחודש בממוצע, מים וארנונה 500 ₪ בממוצע. בעניין כבלים וסלולר אני מקבל חלקית טענת האם ומעמיד ההוצאה על סך 300 ₪ בחודש (הובאו קבלות של "yes" אך בעדותה איששה האם טענת האב, כי היא מחובת לסלקום בעלות זולה יותר והחשבון שהביאה האם כולל גם מכשיר של הסבתא (אמה)). משכך, העלויות הכוללות של המדור והחזקתו הן: 5,800 ₪ בחודש.

עם זאת, הבית כולל 3.5 חדרים וגרה בו גם אמה של התובעת המשלמת לה 1500 ₪ בחודש בגין השימוש המשותף בדירה, במתקניה ו/או בכלכלה. מגורי אמה של התובעת והשתתפותה בצריכת מים, חשמל וגז צריכים למצוא ביטוי בהפחתת החלק הגולמי של רכיב זה מבחינת האם והילדים וב"כ האם בהגינותה הסכימה לכך.

על כן, אני קובע כי בנסיבות מקרה זה חלקם של הילדים במדור והחזקתו ייגזר מסך של 5,000 ₪ והוא יעמוד על שיעור של 2,000 ₪ בחודש (5,000*40% לפי הלכת [ע"א 52/87 הראל](#) נ' [הראל](#), 12/10/1989, פורסם במאגרים [פורסם בנבו]).

31.2. אומדן יתר הוצאות תלויות שהות:

כלכלה, מזון והיגיינה – עלויות כלכלה ומזון הוערכו בתצהיר האם עבור כל אחד מהילדים בסך 1200 ₪ בחודש ולא נתמכו בקבלות מתאימות. רכישות הכלכלה המתועדות בכרטיסי אשראי של האם הן מינוריות ביותר ולא עלו באף אחד מהחודשים על 1,200 ₪ (עבור כל המשפחה גם יחד והאם עצמה טוענת שעיקר הוצאות הכלכלה בחנויות מזון היא באמצעות כרטיס אשראי כאמור בעמ' 12 שורה 17 לפרוטוקול). יתכן והיו רכישות במזומן אך לא הובאו אסמכתאות וגם העדות של האם חסרה מאוד בהקשר זה (ראה שם). קשה לקבל טענותיה להוצאות כלכלה של הילדים בסך 2,400 ₪ בחודש ועוד היגיינה בסך 500 ₪ (כפי טענתה בתצהיר). הטיעון לא נתמך באסמכתאות שהיו לה שנתיים לאסוף לשם כך. כן יש להתחשב בכך, כי מדובר בכלל הוצאות הכלכלה וכי גם אמה של האם (הסבתא) חיה עם הצדדים וישנה תוספת שולית שיש לקחת בחשבון. בהקשר זה, אני מקבל טענת ב"כ האב בסיכומיה ומעמיד גובה הוצאות הכלכלה, מזון והיגיינה של הילדים בסך של 1,600 ₪ לחודש.

ביגוד והנעלה – כאן מתקבלת עמדת האם, כי הוצאות הילדים בגין רכיבים אלה נאמדים בסך 300 ₪ בחודש. הילדים צומחים וגדלים ואין ספק כי צרכים בהיקף זה בגין רכיבים אלה הינם בגדר הסביר והמקובל, מה גם שהובאו קבלות (חלקיות) התומכות בכך.

בילויים ופנאי – 300 ₪ בחודש לפי עדות האם הן בתצהיר והן בחקירתה הנגדית. סכום זה עבור שני הילדים בהחלט סביר (עמ' 14 שורה 11) לפרוטוקול.

נסיעות והשתתפות בדלק – נטען 200 ₪ בחודש לכל אחד מהילדים על ידי האם והסכום סביר בהתחשב בנסיעות הילדים לצפון לשהות אצל האב. עם זאת, יש להתחשב בעובדה שהנסיעות נכפו על הילדים בשל רצון האם להעתיק מגוריהם ואין מקום לראות בכך הוצאה שהאב צריך לשאת בה. מתוך סכום זה יש לקבוע, כי נסיעות בסך 150 ₪ בחודש עבור שני הילדים בתוך גוש דן (עמ' 11 לפרוטוקול למשל) לבילוי ופנאי הם סכום סביר.

הוצאות כנ"ל שהאב מוציא על הילדים: עד כה נערך דיון לעניין גובה הוצאות ומזונות הילדים כאשר הם עם האם. ברם, אין חולק, כי גם האב מוציא על הילדים סכומי כסף נוספים שהם בגדרי מזונותיהם ויש להביאם בחשבון כצרכי הילדים. האב טוען להוצאות

בשיעור של כ-900 ש' בחודש (שני סופי שבוע ועוד 2-4 פעמים באמצע השבוע וכן רכישות ביגוד והוצאות על פנאי ובילוי). הטענה לא הוכחה במסמכים אך גם לא נסתרה בחקירה נגדית והיא בגדר הסביר. לפיכך וכאשר אני שוקל הוצאות הנסיעות של האב מע' ל... במסגרת הסדרי שהות וההוצאות שהוא מוציא על הילדים, אני רואה לנכון להוסיף על צרכי הילדים 800 ש' בחודש.

31.3. הוצאות שאינן תלויות שהות:

קופ"ח כללית – 110 ש' לשני הילדים. לא הייתה מחלוקת.

חוגים – 400 ש' בחודש – סכום זה לא נסתר על ידי האב והאם חזרה עליו בעמ' 14 שורה 10 לעדותה.

חינוך חובה – 1600 ש' עבור הבן (סכום זהה בעתיד עבור הבת כאשר תעלה לבית הספר) וכ-1100 ש' לשנה עבור הבת (גן חובה עירוני וראה גם עמ' 13 שורה 23 לעדות האם) ממוצע חודשי של כ-130 ש' לילד.

קייטנות – לפי הצורך בחופשת הקיץ.

31.4. סה"כ צרכי הילדים הינם בשיעור של 5,150 ש' בחודש (תלויי שהות ומדור) ועוד 770 ש' בגין חינוך, חוגים ובריאות (הוצאות לא תלויות שהות, לא כולל קייטנות). סה"כ: 5,920 ש' בחודש.

32. יכולות כלכליות של הצדדים:

32.1. יש לפתוח ולומר, כי שני הצדדים לא דייקו (בלשון המעטה) בתיאור השתכרותם והכנסותיהם ואין מקרה מתאים מהמקרה הנוכחי להראות כיצד הצהרות בכתב לא תמיד מתיישבות עם עדות בעל פה ועם העובדות בכלל. שני הצדדים כמעט ונכנסו להתקפי חרדה כאשר החלו להישאל שאלות הנוגעות להשתכרותם. שניהם ביקשו הפסקה, נדרשו לשהות במתן מענה לתשובות ובסופו של יום המענה שהתקבל אינו זהה לזה שהוא תצהיר עדות ראשית, כאשר במקרה של האב עדיין רב הנסתר על הגלוי.

32.2. מכל מקום ולאחר החקירה הנגדית של ב"כ הצדדים ושאלות בית המשפט התרשמתי, כי זוהי הכנסת הצדדים:

א. הכנסת האם: **משתכרת כ-7,500 ש' בחודש לכל הפחות בממוצע** ("אני מרוויחה בין 6000 לבין 7000 ש' בחודש... עוד 1000 ש' בחודש [טיפים]" עמ' 9 שורות 22-26 לפרוטוקול).
הכנסה פנויה לאחר חלקה במדור והחזקתו (3,000 ש') (והסעות הקטינים (300 ש' בחודש): **4,200 ש' בחודש.**

ב. הכנסת האב: **משתכר כ-12,000 ש' בחודש בממוצע** (מצהיר על שכר של 9,500 ש' בחודש אך יש פערים בין הדיווח בעדות לבין תלושי שכר לבין דפי הבנק. ראשית, אין ציון של דמי הבראה, שנית, אין התאמה בין מספר השעות המדווח לבין זה שבתלוש שכר, שלישית, אין ציון ימי חופש (עמ' 15 שורה 22), כמו-כן, אין תוספת שעות נוספות עם פירוט השעות, זאת

ועוד המעסיק הוא גם משכיר הדירה ששוכר הנתבע והתשלום הוא באמצעות המעסיק גם עבור שכר דירה ללא כל ביטוי בתלוש ו/או אסמכתא מהמשכיר (עמ' 15 שורות 29-32, עמ' 16 שורות 4-6). האב לא ידע למסור הסברים על רכיבי שכר שונים וחד פעמיים כגון פיצוי או מתנות בשיעורים של מאות שקלים חדשים בחודש (עמ' 22). גם ההוצאות אינן הגיוניות (הוצאות חשמל 1400 ₪ בגין דירה של 60 מ"ר כאשר האב כלל אינו בבית רוב שעות היום – עמ' 17).

האב משלם את דמי המזונות לא משכרו אלא באמצעות העברות מחשבונות בנקים אחרים. כמו-כן הוא מקבל באופן כמעט שוטף וקבוע כספי שלטענתו הם עזרה מבני משפחה או הלוואות אך אף עד לא הובא להעיד ולתמוך הטענות (עמ' 24-26, 28 לפרוטוקול). **הכנסה פנויה** של האב לאחר הוצאות מדור, הלוואה בסך 900 ₪ ונסיעות לילדים (400 ₪) – **10,700 ₪ לחודש**.

32.3. יחס ההכנסות הפנויות בין הצדדים הינו לפי התחשיב להלן: $4,200 + 10,700$ (הכנסות פנויות מצרפי) = $14,900$ ₪. $10,700 / 14,900 = 72\%$ (בעיגול) – האב. $4,200 / 14,900 = 28\%$ (בעיגול) – האם.

33. **התחשבות בהסדרי שהות ובצרכים שמספק האב בזמני שהות עם הילדים:**
הילדים נמצאים במשמורת פיזית של האם וגרים עמה ב.... הסדרי השהות של האב הם 2 סופי שבוע בחודש לסירוגין מיום ו' עד מוצאי השבת (שני לילות בסה"כ). האב אמור להגיע לפגוש בילדים באמצע השבוע אך אינו מתמיד בכך.
בהתחשב בכך שיכול והאב יגיע / מגיע לבקר את ילדיו פעם בשבועיים באמצע השבוע, אזי לכל היותר שוהים עמו הילדים $1.5/14$ (ובסה"כ לא יותר מ-36 שעות בשבועיים, כולל מפגש אחה"צ פעם בשבועיים), בחישוב אריתמטי הילדים שוהים עם האב לכל היותר 10% מהזמן ועם האם לכל הפחות 90% מהזמן.

34. בהתאם לאמור, ולפי דרך החישוב שהותוותה ב**בע"מ 919/15**, חיוב המזונות יקבע בהתאם לצרכים, יחס הכנסות וחלוקת הסדרי שהות. אומר על כך המלומד דר' יואב מאז"ה במאמרו (טרם פורסם) **"מהפכת מזונות הילדים: בעקבות פסיקת בית המשפט העליון בבע"מ 919/15"**

"ניתן לבטא את הדברים בנוסחה הבאה:

$$\left(\frac{\text{הכנסת הורה א'}}{\text{הכנסות הורה א' + הורה ב'}} \times \left(\frac{\text{הוצאות הילדים}}{\text{בשני הבתים}} \right) \right) - \left(\frac{\text{הוצאות הילדים}}{\text{בבית א'}} \right) = \left(\frac{\text{תשלום הורה א' להורה ב'}}{\text{להורה ב'}} \right)$$
 כדי להמחיש את הדברים ניקח לדוגמה מקרה בו הילדים נמצאים בין רבע לשליש מהזמן אצל האב. לצורך פשטות החישוב נניח כי במשפחה זו עלות הילדים היא 4,000 ₪, כאשר האם מוציאה על הילדים בביתה 2,500 ₪ והאב מוציא עליהם 1,500 ₪. כפי שניתן לראות אין קשר לינארי בין יחס הזמן שהילדים נמצאים בכל בית לבין יחס ההוצאות, כיוון שרכיב הדיוור – שהוא רכיב משמעותי מאוד – הוא רכיב קבוע שבו האב נושא במידה רבה גם אם הילדים נמצאים בביתו פחות מ-50% מהזמן. מאידך, נוסחה זו מתחשבת בהיקף ההוצאות על הילדים בכל בית, כך שאם יוכח שהורה אחד מוציא על הילדים משמעותית יותר מההורה האחר, הדבר יתבטא בסכומים שבית המשפט יציב בנוסחה.

לאור יחס הכנסות ההורים, האב צריך לשאת ב-2,800 ₪ (70% * 4,000 ₪). אך מסכום זה יש להפחית את ההוצאות שהוא מוציא על הילדים באופן ישיר 1,500 ₪ כשהם בביתו, ולכן הוא צריך להעביר אל האם רק את ההפרש, כלומר 1,300 ₪.

$$(1,300) = (1,500) - [70\% \times (4,000)]$$

האם צריכה לשאת ב-30% מתוך 4,000 ₪, שהם 1,200 ₪. עלות הילדים בביתה היא 2,500 ₪. היא מקבלת מהאב תשלום של 1,300 ₪, ואת היתר (1,200 ₪) – שהוא החלק בו היא צריכה לשאת – היא מוציאה באופן ישיר על הילדים.

בפשטות, בית המשפט צריך לחשב את יחס ההכנסות של ההורים, ולוודא שכל הורה נושא בחלקו היחסי, בהתחשב בהוצאות שמוציא ההורה על הילדים כשהם אצלו. למעשה, מודל זה מיישם את הקבוע בסעיף 3א לחוק המזונות בנוגע למי שאין להם דין אישי.

כפועל יוצא, צרכי הילדים בהתאם להסדרי השהייה מחולקים כדלהלן:

בשהייתם אצל האם: $5,920 * 90\% = 5,328$ ₪.

בשהייתם אצל האב: $5,920 * 10\% = 592$ ₪.

קביעת החיוב במזונות לפי הוצאות הצרכים שנקבעו ויחס ההכנסות הפנויות:

האב - $5,920 * 72\% = 4,262$ ₪

האם - $5,920 * 28\% = 1,657$ ₪.

בהתאם לאמור על האב לשלם לאם מזונות כפי חלקו בהתאם ליחס ההכנסות בקיזוז ההוצאות ביחס להסדרי השהות, הינו:

$4,262$ ₪ - 592 ₪ = $3,670$ ₪

35. כל האמור לעיל נכון ויפה מרגע שהקטינה ג. תגיע לגיל 6 שנים, אך נכון למועד פסק הדין היא בגיל 5 שנים וארבעה חודשים ורחוקה מגיל 6 רק 8 חודשים. כל ניסיון לעשות אבחנה בין צרכי הילדים היום לבין צרכי הילדים בגיל 6 יהיה מלאכותי לחלוטין, מוקשה ומעושה. זאת ועוד, הדבר יצריך את בית המשפט לחשב מחדש את הצרכים ההכרחיים של הקטינה ג. ואת הצרכים מדין צדקה, להשית על האב חיוב בגין הצרכים ההכרחיים ועל שני ההורים צרכים מדין צדקה (הכל כאשר ב"כ הצדדים לא הניחו פירוט מתאים של חלוקת צרכים כאמור בפני בית המשפט לרבות הבחנה בין צרכים הכרחיים לבין מדין צדקה). הדבר מיותר ומצריך עיסוק שיפוטי ובזבוז זמן שיפוטי מיותר ולא משנה את התוצאה באופן משמעותי. גם כך ואף שהסכומים אינם מעוגלים ונראים לכאורה מדויקים "על האגורה" הם אינם כאלה. השכר של שני ההורים משתנה. כל חישוב הצרכים נעשה באמצעות מיצוע ועל כן קיים קושי רב לבצע את האבחנה בין חיוב עד גיל 6 וחיוב לאחר גיל 6 בנסיבות העניין. הדבר למעשה מביא לכך שבית המשפט אמור להידרש לכתוב "פסק דין נפרד" עבור חיוב של 8 חודשים עד גיל 6 ו"פסק דין נפרד" עבור החיוב במזונות מגיל 6 שנים ואילך סבורני כי אלו סוג של נסיבות שבהם יש להותיר העניין לשיקול דעת בית המשפט, "לפי נסיבות העניין" כדברי בית המשפט העליון בבע"מ 919/15.

36. על החיובים האמורים יש להוסיף השתתפות בהוצאות חינוך ובריאות חריגות ושוטפות לפי יחס ההכנסות שנקבע לעיל בין ההורים (ללא התחשבות בשהות שכן אין מדובר בצרכים תלויי שהות).
- ו. **סיכום ותוצאה**
37. הנתבע ישלם בגין מזונות ילדיו הקטינים **סך של 3,670 ₪ בחודש** וזאת החל מיום 15/1/18 ובכל 15 לחודש עבור אותו החודש וזאת לחשבון הבנק של התובעת ודפי בנק המעידים על ביצוע התשלום יהוו ראיה חותכת ומכרעת לביצוע תשלום המזונות בפועל.
38. למען הסר ספק מובהר בזאת כי הסכום האמור לעיל כולל את השתתפות האב בהוצאות המדור של הקטינים והחזקתו ולוקח בחשבון העובדה שסבתם של הקטינים חיה עמהם באותה דירה.
39. דמי המזונות הנקובים לעיל, יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן, כפי שזה מתפרסם מדי 15 בכל חודש על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. מדד הבסיס יהא המדד שיתפרסם ביום 15/1/18 (להלן "מדד הבסיס").
40. דמי המזונות הנ"ל יותאמו ויעודכנו על פי השינויים ממדד הבסיס הנ"ל מדי שלושה (3) חודשים (ללא תשלומים רטרואקטיביים) כאשר ההתאמה הראשונה למדד, תבוצע בעת פרעון דמי המזונות של חודש אפריל 2018.
41. דמי המזונות הנ"ל ישולמו לידי האם עד שימלאו לקטינים שמונה עשרה (18) שנים או עד לסיום לימודיהם התיכוניים – לפי המאוחר מבין שני המועדים הנ"ל.
42. ממועד סיום לימודיהם התיכוניים של הקטינים ו/או הגיע מי מהם לגיל 18 שנים (לפי המאוחר מבין השניים), ועד לסיום שירותם הצבאי הסדיר בחובה, ישלם האב לידי האם, תשלום מזונות חודשי בגין הילד, בשיעור של שליש מדמי המזונות האמורים לעיל (בתוספת הפרשי הצמדה למדד הבסיס). לצורך חישוב החיוב בסעיף זה סכום המזונות יחולק לשני הילדים בחלקים שווים.
43. דמי המזונות המפורטים לעיל ישולמו לידי התובעת **בנוסף** לקיצבת הילדים המשולמת לה ע"י המל"ל ו/או בנוסף לכל קצבה, גמלה ומענק לימודים להם היא זכאית, ככל שהיא זכאית על פי כל דין, בהיותה אם משמורנית של הקטינים. הואיל וחלק מקצבת הילדים מופנית כיום לחיסכון עבור הילדים לא מצאתי לנכון לקזזה מדמי המזונות.
44. הפרשי מזונות העבר בין ההחלטה למזונות זמניים לבין פסק דין זה יהיו ביחס לתקופה מיום 1/7/17 שאז עברו הילדים והאם לגור ב... והם נאמדים בשיעור 2,350 ₪ שישולמו לאם ב-5 תשלומים שווים עוקבים ורצופים. היה ולא ישולם תשלום מהתשלומים יעמוד כל חוב מזונות העבר לפירעון מיידי.

45. בנוסף לדמי המזונות יישאו שני הצדדים בהוצאות הבריאות והחינוך החריגות של הילדים וקייטנות אשר אינן מכוסות ע"י סל הבריאות או ביטוח רפואי אחר ו/או על ידי חוק חינוך חובה (בהתאמה) ואשר אינם כלולים ברכיבי המזונות המפורטים בצרכי הילדים בפסק הדין לעיל בשיעור של 72% האב ו-28% האם והכל לפי הוראות אלו:

א. הוצאות ריפוי ובריאות חריגות, אשר אינן ממומנות על ידי ביטוח הבריאות הממלכתי הינן לרבות טיפולי שיניים, אורתודנטיה, משקפיים, טיפולים פסיכולוגיים, ריפוי בעיסוק, תרופות שאינן בסל הבריאות.

ב. הוצאות חינוך חריגות, אשר אינן ממומנות ע"י חוק חינוך חובה הינן לרבות שיעורי עזר (ככל שיידרשו לקטין, בהמלצת גורם מקצועי ו/או מחנך כיתה), טיולים מטעם בית הספר, קייטנה אחת בחודשי הקיץ בעלות עירונית, טיולי תנועת נוער, רישיון נהיגה, מסע לפולין.

ג. הנני קובע, כי כל דרישה לטיפול ו/או להשתתפות של האב במימון או תשלום הוצאות חריגות כאמור (חינוכיות ורפואיות) תיעשה אך ורק לאחר שהתובעת תמצה כל ההליכים מול כל הגורמים האחראים על מימון, סבסוד, השתתפות ו/או מתן הנחות והטבות. תנאי זה מהווה תנאי סף לחיוב האב בתשלום חלקו בהוצאות החריגות והאב רשאי לדרוש אישור על כך – ככל שניתן להשיג אישור כאמור.

ד. תשלום הנתבע עבור הוצאות חריגות ייעשה במישרין לידי האם בכפוף לקבלת חשבוניות או הצעות מחיר בכתב. הסדר זה לא יחול על הוצאות בריאות הנעשות בשל מקרה חירום, חלילה. יחד עם זאת, מובהר כי אם הנתבע לא ישלם במישרין את חלקו בהוצאות החריגות, תהא רשאית התובעת לשלם את מלוא ההוצאה בעצמה ולחזור אל הנתבע במסגרת הליכי הוצל"פ, כאשר החיוב בגין חלקו בהוצאות החריגות הן חלק אינטגרלי מדמי המזונות.

ה. הנני מחייב את הצדדים להתייעץ זו עם זה ועם גורמים מקצועיים מוסמכים בטרם הוצאת הוצאה כאמור שהיא מעל 200 ₪. הוצאות חריגות מתחת לסכום זה, אינן חייבות בהתייעצות ו/או בהסכמת הצד שכנגד, אך חייבות ביידועו מבעוד מועד.

ו. לפני הוצאת כל הוצאה חריגה כאמור לעיל, שאינה הוצאה של חירום, תמציא האם במסרון לאב ובו פירוט ההוצאה, המועד בו היא אמורה לשלם וחיוניותה. ככל שהאב לא יחלוק במסרון תוך 72 שעות מיום קבלת המכתב מטעם האם על חיוניות ההוצאה או שיעורה, כי אז הצעת המחיר מטעם האם תחייב את שני הצדדים. ככל שהאב חולק על חיוניות ההוצאה, יכריע הגורם הרלוונטי (בהוצאות חינוך – המחנכת, ובהוצאות בריאות – רופא המשפחה או רופא השיניים של הקטינים).

ככל שהאב חולק על שיעור גובה ההוצאה, עליו לצרף לתשובתו בכתב (תוך 72 שעות) הצעת מחיר מטעם הגורם שמטעמו באזור מגוריהם של הקטינים, וככל שהוצאה זו זולה יותר מהצעת האם, הוא לא יחוייב אלא עד כדי מחציתה.

46. בשעה שהאב הסכים לסכום מקורב לסכום נשוא פסק הדין בעוד האם הייתה זו שעמדה על סכומים גבוהים בהרבה הנכון היה לחייבה בתשלום הוצאות משפט לאב ולאוצר המדינה בשל בזבוז זמן שיפוטי יקר והתעקשות לנהל הליך מיותר לרבות שמיעת העדים. עם זאת, מנגד לא ניתן להתעלם מהעובדה שהאב לא העיד מלוא האמת ביחס להשתכרותו והעובדה שהטיעון המשפטי מטעם באת כוחו לא כלל בחשבון את תחולת [בע"מ 919/15](#) (ייתכן שאחרת הייתה האם נסוגה מעמדתה) מפאת כל אלה ובשעה שעסקין באקורד הסיום של הסכסוך ההורי, (כך אני תקוה) לא יינתן צו להוצאות.

47. המזכירות תסגור את התיק ותמציא לצדדים.

ניתן לפרסום ללא פרטים מזהים של הצדדים.

ניתן היום, ט' בטבת תשע"ח, 27 דצמבר 2017, בהעדר הצדדים.

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

אסף זגורי 54678313-/-

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה